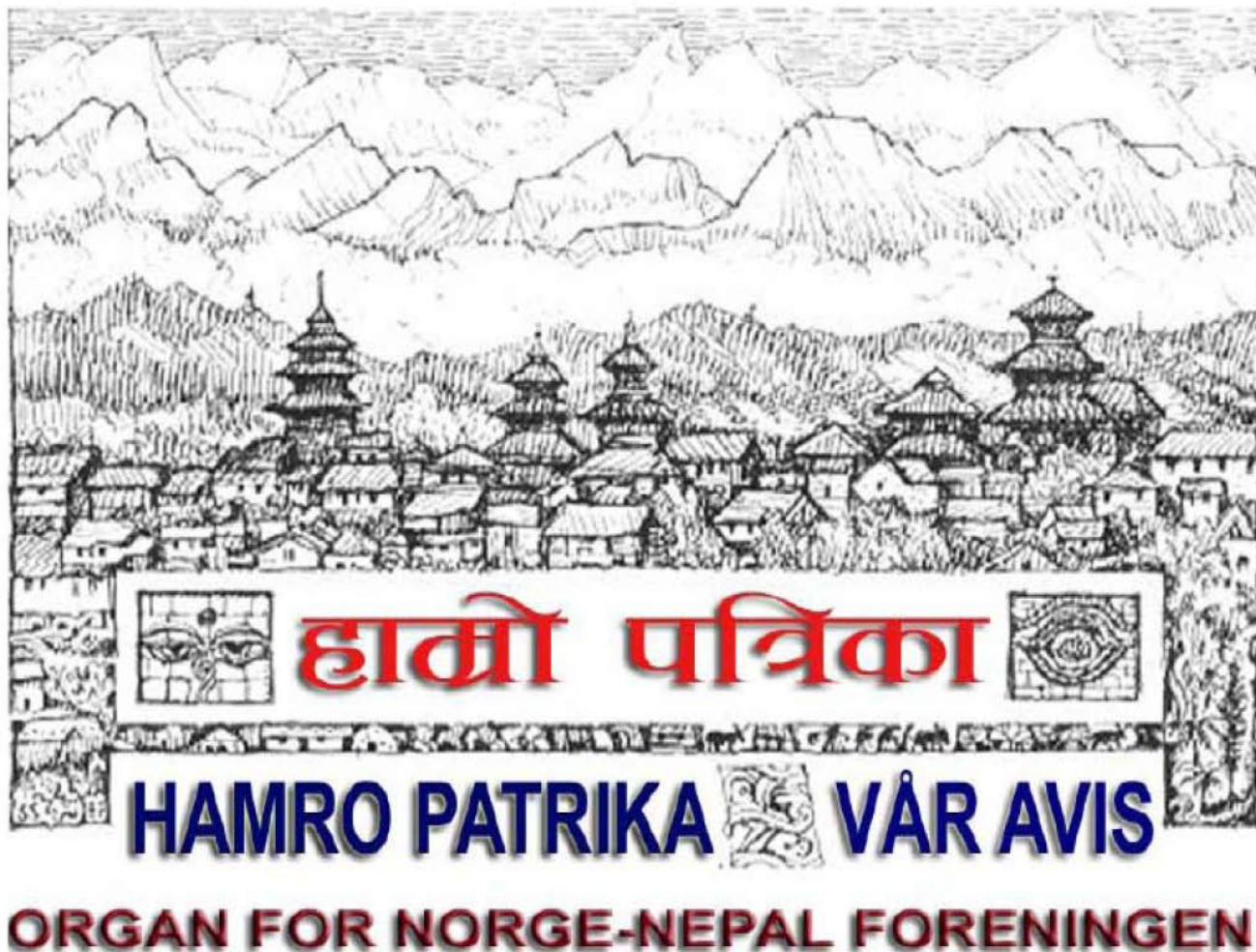
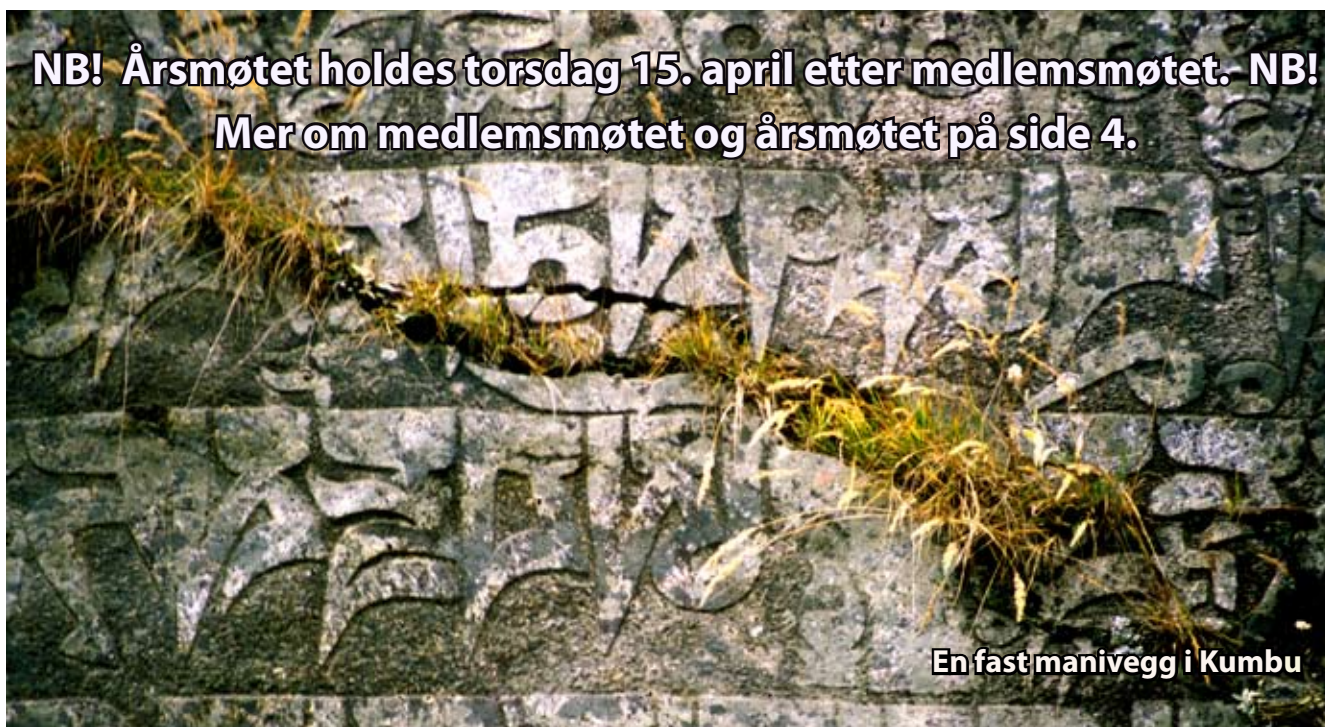

ISSN 1891-0920

Nr. 2, MARS 2010

NB! Årsmøtet holdes torsdag 15. april etter medlemsmøtet. NB!
Mer om medlemsmøtet og årsmøtet på side 4.

En fast manivegg i Kumbu

Tid for å betale kontingenten!

Foreningen trenger inntektene fra kontingenten og styret oppfordrer alle til å betale NÅ, til konto 6011.06.71221. Enkeltmedlem kr. 175, familie kr. 225, organisasjon kr. 350.

Du må gjerne betale for to år. Husk å opgi ditt navn ved betaling.

INNHold

Medlemsmøte med Jon Gangdal	3
Medlemsmøte og årsmøte 15. april	4
Stupaer og mani-murer i det buddhistiske kulturlandskapet	5
KISC EQUIP. An educational program in Nepal	10
Invitation to sponsor one scholarship at PAHS School of Medicine	12
18 år med diskusjonsmøter i Martin Chautari	14
Palmstrøms bilder	15
På kafé i Kathmandu? Prøv: Cafe with a conscience	
Aesthetics and ethics characterise a cafe really on higher ground	16
Ekstrakonsert med The Hollies	17
Hva har skjedd i Nepal siden sist?	18

Hamro Patrika legges ut som en pdf fil på Norge-Nepalforeningens hjemmeside: www.norge-nepal.no. Pdf filen sendes direkte til medlemmer som har e-post. De som ikke har internett får sendt en printet papirversjon i posten.

Redaksjon: Marit Bakke

Norge-Nepalforeningens logo: Stein Fossum

Layout: Manohar Pradhan

Forsidetegningen: Sigmund Setreng

Medlemsmøtet med Jon Gangdal

Temaet for medlemsmøtet 8. februar var "Fem skatter av evig snø" - om Jon's forhold til klatring i Nepal, sitt forhold til Sherpaene fra Rolwaling og fra hans og Mattias Karlssons bestigning av Kanchenjunga (8586 moh).

Jon fortalte og viste bilder om sine forsøk på å bestige Mt. Everest, fra ekspedisjonen han ledet i 1994 via tre andre forsøk til han lyktes i å nå toppen i 2005. Tragedien under ekspedisjonen i 1994 hvor en Sherpa omkom i et snøras, knyttet Jon nærmere til Sherpaene fra Rolwaling, og de har han siden brukt på alle sine ekspedisjoner. I 2005 besøkte Jon Rolwaling for første gang for å se om han kunne hjelpe samfunnet mot avbefolkning. Sammen med de lokale ble skolen og lærerboligen satt i stand. Deretter ble Stiftelsen Rolwaling opprettet. Jon fortalte hvordan Stiftelsen bidro til at lokalbefolkningen etter hvert deltok i en demokratisk prosess som førte til en avtale om følgende tiltak:

- Helsestasjon
- Installasjon av ovner i husene i Beding – både et viktig helsetiltak for å begrense røyken fra de åpne ildstedene og en måte å redusere forbruket av ved på. Røyken har ingen positiv betydning så høyt til fjells.
- Mikrokraftverk
- Flomsikring og gjenoppretting av jordbruksareal i Beding.

Mer informasjon om arbeidet i Rolwaling, om Stiftelsen og hvordan man kan støtte den finner du i Hamro Patrika nr. 1, 2010 og på <http://rolwaling.haugerfk.no/>.

Jon har nettopp vært i Nepal som internasjonalt medlem i en komite i den nyopprettede Gaurishankar Conservation Area som omfatter Rolwaling dalen.

Etter pausen fortalte Jon om ekspedisjonen og klatringen på Kanchenjunga som foregikk våren 2009. Beretningen om den lange reisen inn i området og klatremetodene for den vanskelige og utsatte toppturen viste at Kanchenjunga krever klatrere med lang erfaring for å kunne lykkes.

De rundt 45 deltagerne på møtet viste stort engasjement som medførte flere kommentarer og spørsmål etter foredraget.

Øyvind Amundsgård

Medlemsmøte og årsmøte

Torsdag 15. april er det medlemsmøte og årsmøte i Norge-Nepalforeningen.

Sted: Batteriet, Storgt. 36, Oslo.

Tid: Medlemsmøtet begynner kl. 18.30 og årsmøtet holdes rett etterpå. Kvelden avsluttes med daal bhat på Indian House, Fred. Olsens gt. 11. Påmelding ved begynnelsen av medlemsmøtet.

Medlemsmøtet

Fotojournalistikk om dalitter og tibetanske flyktninger

I januar og februar i år var studentene i fotojournalistikk ved Høgskolen i Oslo på feltarbeide i Nepal. På medlemsmøtet vil to av studentene vise resultatene fra oppholdet. Annette Karlsen arbeidet med dalitter fra vestre Nepal, mens Sean Murray var opptatt av tibetanske flyktninger. Prosjektarbeidet ledes av Per-Anders Rosenkvist som er høgskolelektor i fotojournalistikk ved Høgskolen i Oslo. Han vil fortelle om dette bachelorstudiet og om samarbeidet mellom Høgskolen og Photo Circle i Nepal (<http://www.photocircle.com.np/>).

VELKOMMEN!

Årsmøtet

Innkallingen sto første gang i forrige nummer av Hamro Patrika, og gjentas her:

Det innkalles til årsmøte i Norge-Nepal foreningen torsdag 15. april 2010, kl. 18.30.

Sted: Batteriet, Storgt. 36, Oslo.

Dagsorden:

1. Valg av møteleder
2. Valg av referent
3. Valg av to medlemmer til å underskrive referatet fra årsmøtet
4. Årsberetning: gjennomgang og eventuell godkjenning
5. Regnskap: gjennomgang og eventuell godkjenning
6. Forslag til vedtak
7. Valg av styremedlemmer
8. Eventuelt

Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet må være sendt til styret senest onsdag 31. mars:

Dag Norling, John Colletts Allé 46, 0852 Oslo, e-post: dag.norling@getmail.no

Stupaer og mani-murer

i det buddhistiske kulturlandskapet

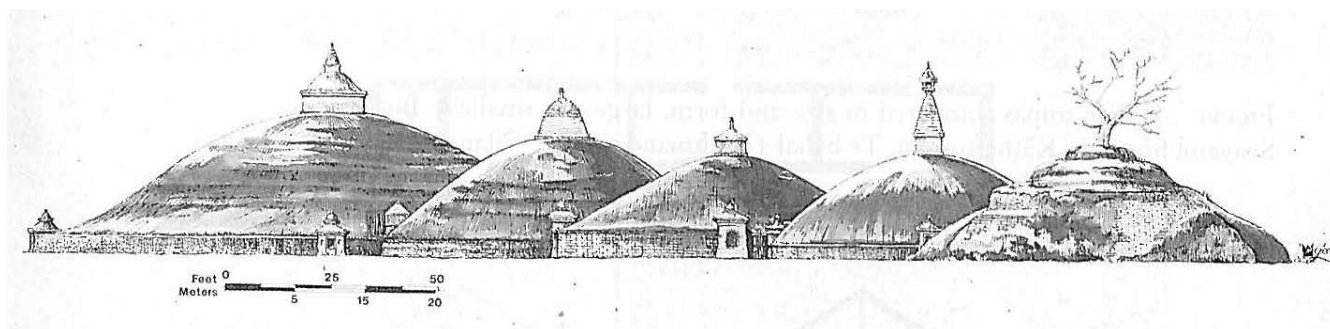
Alle som har vært på trekking i Himalaya er kjent med dem, stupaene og mani-murene. Vi finner dem i landskap der buddhismen har fotfeste, ofte i en egenartet symbiose med den enda eldre bøn-religionen med sin ånde verden. De finnes i enhver bygd og landsby, ved stiene som fører fram dit og i de mest uveisomme fjelltrakter langt fra alle bosettinger. Selv på toppen av høye pass kan du møte dem, sammen med fargerike bønneflagg som etter hvert falmes, rakner og blir borte for sol og vind. Ofte er beliggenheten så spektakulær at den er med på å prege, man kunne nesten si "vigsle", hele landskapet omkring. For det er snakk om rent religiøse byggverk som skal gi beskyttelse mot onde ånder og naturens krefter.

Den veifarende, selv en turist, blir snart kjent med skikk og bruk. En mani-mur eller stupa skal alltid passeres til venstre. Når man nærmer seg, vil stien alltid dele seg i to slik at de som kommer vandrende imot får det på samme måten. Det å passere blir dermed som del av en enveis rundvandring i retning med sola. Man finner det samme rituelle bevegelsesmønsteret igjen i bud-

dhistiske klostre og templer, rundvandringen langs bønnehjul som dreies samme vei - med sola.

En stupa, eller chorten som er den vanlige betegnelsen i Tibet og Himalaya, kan variere i størrelse og form, men arkitekturen har sine røtter i den samme buddhistiske symbolverden.

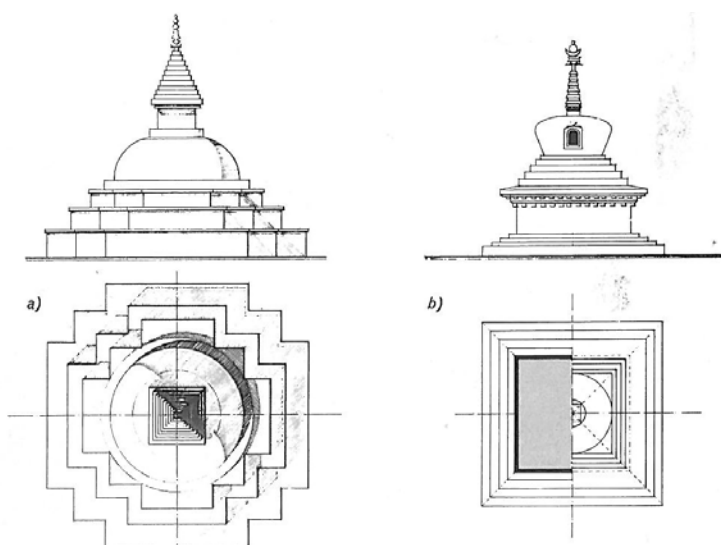
Opprinnelsen går langt tilbake, til 500-tallet før Kristus, tiden like etter Buddha Gautamas død, da hans tilhengere begynte å markere graver og minnesteder med forhøyninger, ofte bare hvelvede jordhauger som etter hvert ble hellige pilegrims mål. Noen av stedene som er knyttet til Buddhas liv ligger i Terai, innenfor det som i dag er Nepal. En viktig tilhenger og konvertitt var keiser Ashoka fra Maurya dynastiet som rådde i India fra det andre til det fjerde århundre før Kristus. Han bestemte at Buddhas lære skulle bli offisiell statsreligion, og beordret bygging av religiøse monumenter i stort antall over hele riket. Keiser Ashoka besøkte selv Kathmandudalen og etterlot seg fire jordvoll-stupaer som ennå kan sees i Patan.

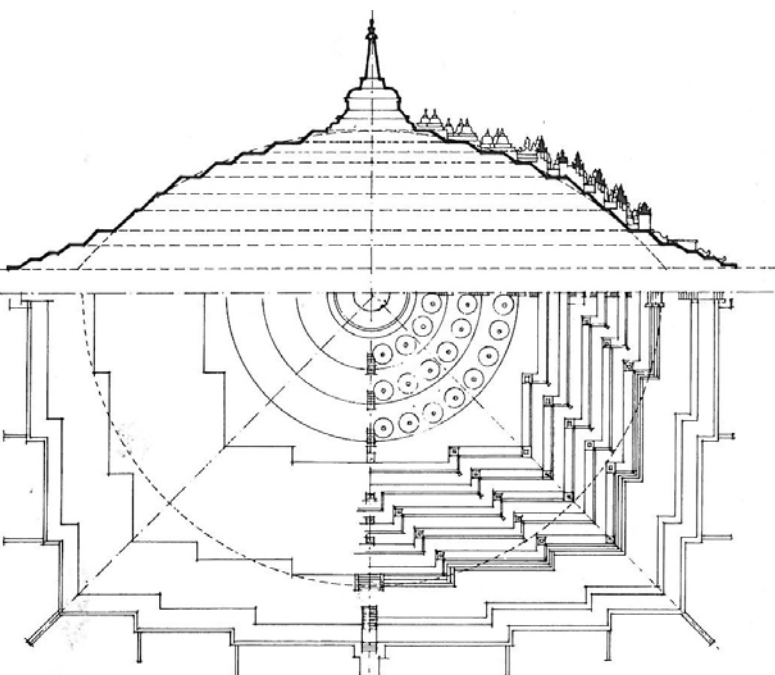
Ashokas stupaer i Patan.

Shephard Slusser: Nepal Mandala. Princeton University Press, 1998.

De første monumentene skal imidlertid ha vært steinsøyler med en stilisert lotus som kapitèl, tilsvarende søyler i Persepolis (!), omgitt av en sirkulær innhegning, derav opprinnelsen til den rituelle rundvandringen. Hvelvingen omkring søylene kom til, og en støttemur i jordvollen ga opphav til et tredje element, kvadratet, som var "innskrevet" i sirkelen. Med dette er grunnlaget lagt for en etter hvert sublim geometri, en symbolsk fremstilling av det buddhistiske kosmos, der de forskjellige delene refererer til og synliggjør abstrakte begreper i buddhistisk filosofi.

Stupa, chorten. Tegning: Sestini og Somigli : Sherpa architecture ,Unesco 1978

Borobudur, plan og snitt. Tegning: Sestini og Somigli : Sherpa architecture ,Unesco 1978

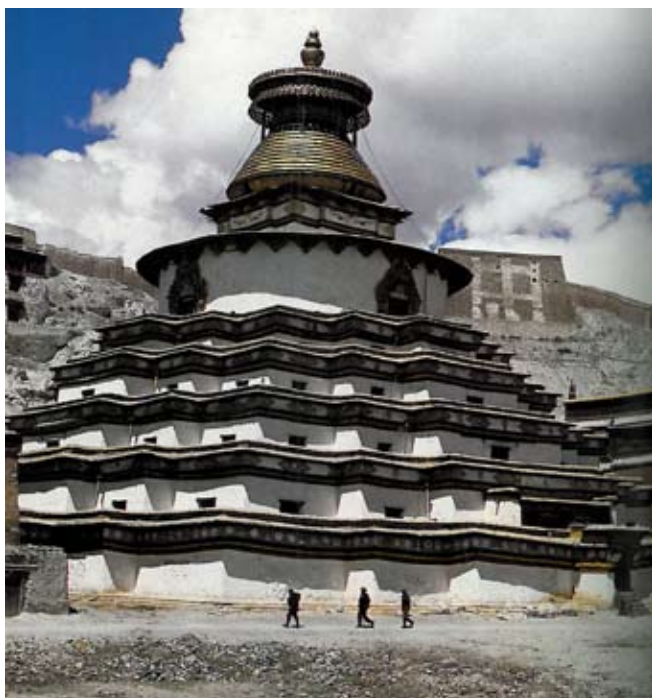
Sirkelen, kvadratet og den vertikale akse, eller omsatt i de tre-dimensjonale formene søylen, (halv-)kulen og kuben og spiret, ble hovedelementer i en stadig mer variert og rik stupaarkitektur, fra den mest representative indiske i Sanchi, til de store i Nepal (i Bodnath og Swayambunath), de gigantiske i Borobodur på Java og Gyantse i Tibet, og til den mest beskjedne på en fjellsti i Himalaya.

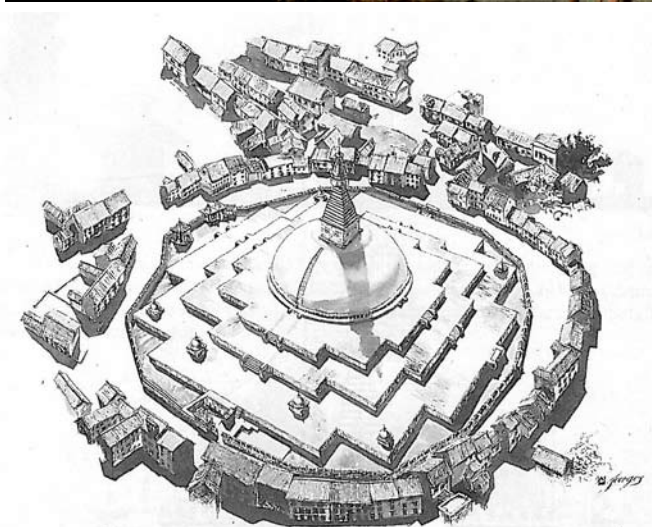
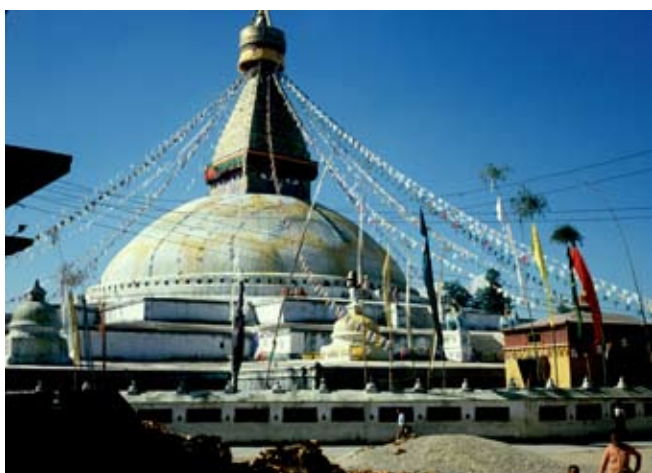
Swayambhu stupa.

De kan trone åpent og fritt i landskapet, eller "gjemmes" i en fjellhule som den fantastiske hulestupaen i Luri, Mustang. Av og til kan de opptre i grupper på tre, farget hvitt, rødt og grått - på vår trekkingtur til Mustang høsten 2008 (se HP nr. 2, 2009) forklarte guiden at de representerte hhv Buddha, gudinnen Tara og gurun Padmasambhava.

Sirkelen og halvkule-hvelvingen kan finne sin variant i lotusknopp-formen, bhumpa, som er

Stupaen i Gyantse, Tibet. Foto: "Tibet", Jugoslavenska Revija, Belgrade 1981

Stupaen i Boudhanath. Tegning: Shepherd Slusser: Nepal mandala, Princeton university press 1998

vanlig i Tibet og Himalaya, og som vi også finner i den store White Dagoba i Beijing, oppført på 1200-tallet av nepaleseren Arniko (se HP nr. 1,

Hule-chorten i Mustang.

Chorten i åpent landskap. Foto: Ernst Haas: Himalayan pilgrimage, Viking Press, New York 1978

2010, side 17-18). Kvadratet og kuben kan utvikles til rettvinklede mangekanter i trappeavsatser der antallet trinn som alt annet har klare religiøse referanser. Spiret bærer gjerne tretten sirkulære skiver, liksom "paraplyer" med avtrappende diameter, og kan ende i en gylden krone som symboliserer sol og måne. Den vertikale midtaksen forbinder jord og himmel, sirkelen er retningssløs, men med kvadratet fastholdes også de fire himmelretningene. Noen stupaer har et kubisk påbygg der Buddhas øyne skuer ut mot alle fire verdenshjørner.

Noen av variasjonene i stupa-arkitekturen har sammenheng med utviklingen av buddhismen i det den sprer seg fra India til Tibet og finner sin lamaistiske form. Den tibetanske chorten som vi også finner mange av i Nepal er en meget kom-

pleks struktur. Det skal finnes åtte hovedvarianter, med referanse til åtte hovedbegivenheter i Buddha Gautamas liv, og hellige bøker gir instruksjon om hvordan hver av dem skal bygges. Etter tradisjonen skal de ulike stupaene ha vært oppført på de åtte stedene der de aktuelle begivenhetene fant sted. Den italienske tibetologen Guiseppe Tucci har skrevet langt og lærd om dette.*

Buddhismens tradisjon for å synliggjøre en abstrakt begrepsverden i konkret form finner også uttrykk i bildekunsten, i mandalaene. Alle som har vært i Nepal har møtt mandala-motiver på mer eller mindre forseggjorte thankaer som blant annet er populære suvenirer for turistene. Man finner også mandalaer som fargerike og meget detaljerte freskomalerier i klostrene, eller som fantastiske bilder møysommelig formet gjennom uker ved å drysse løs sand av forskjellige farger i sinnrike mønstre, for så å bli feid vekk i en religiøs seremoni.

Fresko-mandala. Foto: "Tibet", Jugoslavenska Revija, Belgrade 1981

Det å male en ekte mandala med hele sin intrikate symbolverden krever årelange studier. Munker kan vie sine liv til dette. Men hovedkomposisjonen er enkel, basert på sirkler og kvadrater, som stupaene. Den todimensjonale mandalaen og den tredimensjonale stupaen er i grunnen to beslektede uttrykk for det samme. Med arkitektspråk kan man si at mandalaen er en

Sand-mandala. Foto: Ernst Haas: Himalayan pilgrimage, Viking Press, New York 1978

horisontalprojeksjon av stupaen. Sirkelen i kvadratet, kvadratet i sirkelen - vi kan finne tegningen i flere tradisjoner enn den buddhistiske. Noen vil hevde at dette er eksempel på en arketype, et slags medfødt menneskelig felleseie.

I Tibet, og også i Nepal, for eksempel utenfor Tsarang i Mustang, kan man treffe på stupaer utformet som portalbygg der stien går rett gjennom. Om man da stopper opp midt under og ser opp, vil man se en mandala malt i taket. Tydeligere kan vel ikke sammenhengen mellom to- og tredimensjonal fremstilling demonstreres.

Stupaen står som et monument, ferdig og fullkomment. Som i et klassisk byggverk kan intet føyes til eller trekkes fra. Bygging av en stupa har vært (og er, for tradisjonen holdes vedlike), et resurskrevende, men tidsavsluttet prosjekt.

Portal-chorten i Tsarang.

Annerledes da med mani-murene. Der stupaen er statisk er mani-muren dynamisk – i stadig forandring ved at nye deler kan føyes til. I hvert fall har det vært slik tidligere, men jeg vet ikke om det er vanlig at folk lager nye steinrelieffer og bygger videre på murene nå for tiden. Stupa-bygging krever et vel organisert samarbeid fra planlegging til utførelse. Til en mani-mur kan den enkelte bidra hver for seg over tid, mer eller mindre spontant og med beskjedne midler.

Betegnelsen "mani-mur" refererer til mantraen "Om mani padme hum" som, i den grad det har noen mening å oversette mantraer med sin billedlige overførte betydning, skal uttrykke en hyllest til "perlen i lotusblomsten", som igjen refererer til bodhisattvaen Avalokitesvara og hans senere inkarnasjoner. Men det skal finnes flere tolkninger.

Mantraen, ofte i et tibetansk skriftbilde, er kunstferdig gravert inn på steiner, rundslippte elvesteiner eller flate heller, av og til i hundretall, og lagt opp i lange murer. Iblant kan man se Buddha-relieffer eller avbildninger av stupaer og andre buddhistiske symboler. Her

har den veifarende ofret tid og flid til en rituell handling, en materialisert bønn, for å uttrykke sin religiøse hengivenhet og søke beskyttelse på sin ferd.

Mani-murene er en viktig del av det buddhistiske kulturlandskapet og det er her de hører hjemme, men de er skjøre om man ikke omgås dem med respekt. Steinene ligger løst og er ofte ikke tyngre enn at de kan bæres i en sekk. Det er historier om at turister, kanskje med "hjelpere"

Manimur i Zanskar.

ettersyn var steinene gravert med mantraer og buddha-bilder og stablet hulter til bulter. De kinesiske veibyggerne (hvem kan tro at noen tibetaner kunne gjøre noe slikt ?) hadde rett og slett "slaktet" en hellig mani-mur. Våre kinesiske guider hadde i hvert fall ingen anelse om hva dette var, antakelig så de bare stein som endelig var blitt brukt til noe nyttig.

Veifylling i Tibet.

Fornedret i sitt hjemmemiljø som veifylling i Tibet eller bortført og beundret på kunstaustasjon i New York, må man velge? Sikrere da med tekster og bilder gravert inn som helleristninger i fast fjell (se forsiden av dette HP), noe man også kan møte langs stiene, og som sammen med

alle andre kulturelle spor gjør en trekking i Himalaya til noe langt mer enn bare en fjelltur.

* Se G. Tucci (1932) *Indo-Tibetica*, vol. 1, Rome, Reale Accademia d'Italia.

HP minner også om Tuccis bok *Journey to Mustang*, vol. 23 i Bibliotheca Himalayica, serie 1: History-Geography-Travel..

Tekst, bilder og tegning av hule-chorten:
Dag Norling

KISC EQUIP

An Educational Program in Nepal

Between January 11th and February 1st this year Bhupendra Kumar visited Norway. Hamro Patrika managed to meet Bhupendra during his busy schedule to learn about the background for this visit.

Bhupendra Kumar works at Kathmandu International Study Centre as Co-ordinator for KISC EQUIP, a teacher training project in Nepal – see www.kisc.edu.np /KISC EQUIP. KISC EQUIP is owned by the Human Development & Community Services in Nepal, but the Norwegian Tibetmisjonen is the main funder, and has been a partner since 2008. Tibetmisjonen was the host for Bhupendra's visit to Norway, together with Oslo Bispedømme (Oslo Diaocese), and Samarbeid

menighet og misjon (SMM). In Oslo, he had meetings with Norad, Bistandsnemnda, Section of International Teaching at Oslo University College (Høgskolen i Oslo), and has also been to Bergen, Tønsberg, and Kristiansand.

The purpose of his visit was to share information with KISC EQUIP's Norwegian partners, to bring them up-to-date about the work in Nepal, and to promote the links between partners in Norway and local Nepalese partners. He also wanted to discuss mission goals and what the partners get in return from their collaboration. At the Norway-Nepal Association's 25th Anniversary Seminar, Marit Vedeld told about Norad's involvement in the Education for All project in Ne-

Bhupendra with Ole Chr. M. Kvarme, bishop of Oslo.

School Governors meeting.

Bhupendra and colleague Amrit conducting a seminar for parents.

pal, and during a meeting in Norad, Bhupendra talked about how KISC EQUIP can contribute to the Government of Nepal's efforts to improve the quality of teaching.

Beginning contextual training

KISC EQUIP has a very interesting approach to how to provide quality teaching in Nepal. They offer training to teachers who are already working in public as well as private schools at all levels (primary to 10+2) in the Kathmandu Valley (including Lalitpur and Bhaktapur) and in dis-

Doing practical projects.

tricts outside the Valley: Dolpa, Palpa, Lamjung, Newakot. The training is done within a wholistic context by involving teachers, the school management committee, families, parents, and community people.

This approach was made possible when the Human Development and Community Services (HDCS) told KIST EQUIP that it would be a good idea to support the communities in which HDCS was already managing hospitals by adding teachers' training.

The KISC EQUIP training is done at local schools by two Nepalis and three foreign volunteers. Bhupendra Kumar told Hamro Patrika that the main vision of KISC EQUIP is to establish partnership for providing contextual education that can contribute to social transformation. Empowering the teachers is one important way to do this.

Text: Marit Bakke

Photos: Bhupendra Kumar.

Invitation to sponsor one scholarship at the PAHS School of Medicine

Hamro Patrika has previously (no. 1, 2007 and no. 2, 2008) written about Patan Academy of Health Sciences (PAHS) and its plans to start a district oriented medical education in Nepal (www.pahs.edu.np). On February 25th the project moved into an operating phase when the PAHS School of Medicine announced in the national press that it opened for application for the very first MBBS program. The process of selecting the first batch of 50 students lasts three months.

The PAHS mission is "sustained improvement of the health of the people of Nepal, especially those who are poor and living in rural areas, through innovation, equity, excellence and love in education, service and research." (www.pahs.edu.np / About PAHS). To realize this mission, there are specific community health courses throughout the six year program, and such issues are integrated in clinical courses as well. It is believed that by recruiting students from the districts, there is an increased probability that the PAHS graduates – not everyone, but some – will

actually return to practice in such areas.

The six years long PAHS MBBS program includes: An Introductory course (1/2 year), Basic Sciences (2 years), Clinical Sciences / Junior Clinical Clerkship (1 ½ years); Rural Rotation (½ year); Advanced Clinical Clerkship (½ year), and, finally, Internship for 1 year. All teaching will take place at the 450 bedded Patan Hospital, and during Rural Rotation and Community Postings the students will stay in villages outside Kathmandu. (Read more about the program on www.pahs.edu.np / PAHS MBBS Program / MBBS Application Information Booklet).

It will be a great challenge to realize this vision, the first one being to attract students from the districts where the family income usually is low. To provide scholarships is one way to encourage this type of students to apply. The Ministry of Education in Nepal is providing a few scholarships, others must be funded by national and international donors.

The first goal is to provide 10 scholarships of \$ 6000 each to cover the annual expenses for tuition, books, and living costs. You can read more about the scholarships on the PAHS website: www.pahs.edu.np / how can you help / provide scholarships. Here we just quote: "All scholarships will be accompanied by a requirement to serve in remote regions of Nepal for 2 years after graduation, which will further encourage these students to commit to serving Nepal's poor and disadvantaged populations."

One of the scholarships ought to come from Norway, and an initiative has been taken to establish a collaboration between three partners: the medical profession in Norway, Nepalese living in Norway (through NRNA), and Norwegians with a heart for the social development in Nepal (particularly through Norge-Nepalforeningen).

Many members of Norge-Nepalforeningen know about the health situation in Nepal,

through own experience or by talking to people and reading. At Norge-Nepalforeningen's 25th Anniversary Seminar in November last year, Dr. Hari Dhakal told about public health problems in Nepal (communicable and non-communicable diseases, malnutrition, and maternal and child health), and the lack of rural health care facilities to take care of such problems. If successful, PAHS can make a great difference to change these conditions which, in turn, can make people healthier and increase their ability to participate actively in the social development of their own country.

It would be wonderful if Norwegians could contribute to such a development. Therefore, members of Norge-Nepalforeningen are now invited to contribute with one sponsor share of 500 kroner each per year. Please send an e-mail to: marit.bakke@media.uib.no. Practical information about paying arrangements will be sent later to everyone who have pledged to participate in the sponsor program.

Anyone who wants to know more about the PAHS School of Medicine and the scholarship sponsoring program in Norway, please contact: Marit Bakke (marit.bakke@media.uib.no), prof. Jahn M. Nesland, Radiumhospitalet (j.m.nesland@medisin.uio.no), both members of the PAHS International Advisory Board, Dr. Suraj Thapa (thapa-suraj@hotmail.com), Norwegian representative in NRNA, or Dr. Hari Dhakal (aditi2001@gmail.com).

The PAHS students will also be in slum areas such as this one by the Bhagmati river in Kathmandu. Photo: Marit Bakke

Marit Bakke

18 år med diskusjonsmøter i Martin Chautari

Hamro Patrikas jubileumsnummer (nr. 4, 2009) skrev Erik Hoftun om Martin Chautari. På nyåret sendte Erik oss lenken til "18 years of guff at Martin Chautari", en artikkel av Pratyoush Onta som sto i *República*, 19. februar 2010. Dette gir oss anledningen til å fortelle om enda en kilde for stoff om Nepal, og til å supplere Eriks artikkel.

República er en helt ny ukeavis som utgis av Nepal Republic Media Private Limited. Bladet drives av Armeet Dhakal som tidligere arbeidet i Kathmandu Post (opplysning fra Kunda Dixit). Du finner bladet på www.myrepublica.com.

Det er altså 18 år siden Martin Hoftun tok initiativet til de ukentlige møtene om aktuelle temaer. Etter hvert ble forskning en like viktig del av Martin Chautaris (MC) virksomhet, men i artikkelen skriver Pratyoush Onta spesielt om diskusjonsmøtene der "guff" står for den uformelle praten som følger etter presentasjonene. Disse har vært viktige: "Over the years, individuals have told MC members that these guff sessions have worked to increase informed public debates and political spaces in a non-partisan way in Nepal."

Møtene er organisert i tre serier. Om søndagene er temaet forskning, om tirsdagene litteratur, kunst og politikk, og om torsdagene er det mediene som står på programmet, noen ganger

med visning av film/dokumentarer. Presentasjonene er ofte av Martin Chautaris egne folk, men også andre forskere, forfattere, redaktører, politikere og kommentatorer inviteres. Utenlandske forskere som planlegger å komme til Kathmandu blir ofte invitert til Martin Chautari. Alle møtene tas opp og opptakene er tilgjengelige for forskere.

Deltakelsen på disse møtene har variert mellom 10 og 80, med et gjennomsnitt på 30 personer. De fleste har vært unge menn, og Pratyoush beklager at Martin Chautari

ikke har klart å få med flere kvinner.

Siste publikasjon fra Martin Chautari er Pramad Bhatta (ed) (2009) *Education in Nepal: Problems, Reforms and Social Change*. Pris: 400 Nepali rupees. Website: <http://www.martinchautari.org.np>. E-post: chautari@mos.com.np

I Norge-Nepalforeningens arkiver er det funnet en artikkel som Tove Gravdal skrev om Martin Hoftun, om bakgrunnen for etableringen av Martin Chautari og om møtene som holdes der. Artikkelen sto i Aftenposten lørdag 19. februar 2000.

Marit Bakke

Palmstrøms bilder

Gaven med Palmstrøms bilder er en fantastisk skattkiste, og det er en fornøyelse å fortsette gjengivelsen av utvalgte bilder.

To bilder fra en landsby på veien til Magistrate Road:

Kvinner i gang med klesvasken.

Gate i landsbyen.

Klesvask i Patan.

Griser i en landsby nær Patan.

På kafé i Kathmandu?

Prøv: Cafe with a conscience

Aesthetics and ethics characterise a cafe really on higher ground

HP har kopiert denne artikkelen fra Nepali Times (www.neaplitimes.com, February 5-11, 2010). Hvis du oppsøker kafeen, send gjerne noen ord til HP og del dine inntrykk med Norge-Nepalforeningens medlemmer.

Bright and warm hues - red, orange and green, among others - seem to dominate the aesthetics of Higher Ground, a small establishment comprising a Jawalakhel cafe, and a bakery and crafts department in Bhanimandal, Lalitpur. "We wanted to create a welcoming environment, and also inspire optimism," explains owner Bimala Shrestha Pokharel. It's clear she's also referring to the fact that Higher Ground actively seeks at-risk individuals and those in need, providing them with training and employment opportunities.

Even before she bought Higher Ground Cafe from friends in 2005 and transformed it into the socially conscious business it is today, Pokharel was conducting baking classes in her own kitchen. She trained women from low-income households in the hope that they would go on to start their own baking micro-enterprises. But she harboured dreams of setting up a bakery of her own, too.

This materialised in 2007 once Pokharel revamped the cafe she had acquired. She made it a point to hire only individuals, mostly women, who desperately needed a job to sustain their families. She recounts the particularly poignant story of a woman whose husband went to work in Malaysia and has yet to be heard from, six years hence.

The crafts department came next. It originally started as an experiment after one of the bakery girls expressed a desire to revive her previous vocation of making bracelets and necklaces. Pokharel threw her support behind her.

"I like to encourage women to do what they want to do, and are good at doing," she says. She sent samples of the craftwork produced to her friends and contacts in the United States, and they proved popular. The crafts aspect of the business is now on a solid footing.

Higher Ground has also managed to reach out to a few girls who worked in dance bars and cabaret restaurants. It offers them viable employment alternatives and equips them with skills that will hopefully keep them from having to go back to professions they are often compelled to take up to survive in Kathmandu.

But while Higher Ground started out with a focus on girls and women, it is now turning its attention towards family units. This means men are also being employed as service staff. Gopal Tamang rejoined Higher Ground after a two-year stint at a restaurant in Malaysia. In spite of Pokharel encouraging him to move on should a better opportunity arise, he has no plans to leave Higher Ground, which he considers family.

To date, Higher Ground has trained dozens of women in baking and crafts. It currently employs 22 individuals, with that number set to increase as the business expands. But Pokharel recognises that she can't give a job to everyone. So she is considering setting up training centres for employment skills. Also in the pipeline are plans to register Higher Ground as an NGO and partner other organisations to hand out scholarships to

children in rural areas who would otherwise have to work.

Despite being the full-fledged businesswoman that she is today, Pokharel never considered a corporate career prior to Higher Ground.

"Before I went to the United States to study, I never thought of doing business. I hated business," she says. She had initially aspired to be a doctor, but a story about micro-enterprises in Kenya, where women were weaving and selling baskets to support their families, proved a revelation. She realised there were more ways than one to help others.

"Now," she smiles, "I really find joy in doing this."

Ekstrakonsert med The Hollies

I forrige Hamro Patrika var det en artikkel om en konsert i Oslo den 8. mai med The Hollies. Konserten arrangeres av Knut Skyberg og Borgny Ween i privat regi, og overskuddet skal gå til prosjekter i det vestlige Nepal. Om formiddagen holdes det et arrangement om Nepal og før konserten om kvelden vil Norge-Nepalforeningen ha en stand i lobbyen på Sentrum Scene.

Allerede før jul var konserten utsolgt, men nå

viser det seg at det blir arrangert en ekstra konsert dagen før, altså fredag 7. mai kl. 20. Det er Rockefeller som har ansvaret for ekstrakonserten og som også nyter godt av et eventuelt overskudd. Fordi den Nepal-tilknyttede konserten 8. mai er utsolgt, vil imidlertid Hamro Patrika gjøre oppmerksom på denne muligheten til likevel å høre The Hollies. Billettene selges via www.billettservice.no.

Hva har skjedd i Nepal siden sist?

I forrige nummer skrev jeg: "Møter, løfter om å inngå en avtale om maktfordeling, utsatte møter, utskjelling, trusler, nye møter – det tar øyensynlig aldri slutt. Imens blir den vanlige nepaleser stadig mer frustrert og oppgitt." Dessverre er ikke mye forandret i løpet av to måneder. Uvissheten gjenspeiles blant annet i forretningsstandens ultimatum til statminister Nepal om å garantere deres sikkerhet (www.nepalnews.com, March 2, 2010).

Arbeidet med den nye grunnloven pågår, men det er uvisst om den blir ferdig til tidsfristen 28. mai. Girija Prasad Koiralas død (mer om dette nedenfor) har skapt usikkerhet om framdriften med fredsprosessen og arbeidet med grunnloven, blant annet fordi han ledet den såkalte High Level Political Mechanism. Den 22. mars uttalte representanter for Nepali Congress at partiet vil fortsette Koiralas arbeide (www.nepalitimes.com, March 22, 2010 / On the blogs: Filling his shoes).

Vi tar med noen flere kommentarer. I begynnelsen av mars skrev Nepali Times (www.nepalitimes.com, March 5-11, 2010):

So, if it is certain that the new constitution is not going to be ready by May 28, the question is: what is Plan B? There are wild predictions of political chaos, fears of a street uprising by the Maoists to capture power, presidential rule and martial law so the army can take over. None of this need happen. As Charman Dahal himself has said often, not writing the constitution by the deadline is not going to mean the sky will fall.

Saner voices will prevail because none of the three political parties want things to spin out of control, their control. The real worry is that the three parties decide to extend the deadline and then go back to sleep again.

Men det er håp. For noen få dager siden sendte Raju Shakya, som er bibliotekar ved Centre for Constitutional Dialogue (se HP nr. 4, 2009, side 47-48) denne rapporten til HP:

On March 9th, the Constitution writing schedule was amended for the tenth time. However, the date for the promulgation of the new constitution remains the same, May 28th, 2010, and the final push to complete Nepal's new constitution is on!

This historic document will be more democratic and more inclusive than any previous constitutions. The Constituent Assembly (CA) is poised to complete the historic document within weeks. During the past month, the Concept Papers for each of the Thematic Committees (se HP nr. 4, 2009, side 47, red. anm.) have been discussed among the CA members. The most important one, the Constitutional Committee, has the responsibility to condense all the papers into one draft Constitution that includes all provisions.

Currently, the Constitutional Committee is working on the opinions that have been presented in the different Concept Papers, and will prepare the first draft of the new Constitution. Some of the key contentious issues are related to the form of government, the election system, the boundaries of the federal provinces, preferential rights, the independence of the judiciary, and the arrangement for the

transitional period after the promulgation of the new constitution.

Afterwards, the Public Opinion Collection and Coordination Committee will conduct the second public consultation. All the feedbacks will be analyzed and discussed clause by clause in the Constituent Assembly and approved by its members and the CA Chair. Then it will go to the President of Nepal for the promulgation by the 28th of May 2010.

I januar ble FNs mandat for overvåkingen av maoistsoldatenes integrering i hæren fornyet, og i begynnelsen av mars var FN Under-Secretary-General for Political Affairs, B. Lynn Pascoe, på et fire dagers besøk i Kathmandu for å diskutere denne saken og fredsprosessen generelt. Og diskusjonene omkring maoistenes mulige deltakelse i regjeringen er en gjenganger i de napelske mediene, så langt uten noen løsning.

Det er uvisst om, og hvordan, regjeringsmedlemmers besøk i utlandet og utlendingers besøk i Nepal påvirker arbeidet med den nye grunnloven, men temaet tas i hvert fall opp. Senest under den nepalske utenriksminister, Sujata Koiralas, offisielle besøk i Norge i begynnelsen av mars der hun møtte Erik Solheim, Jonas Gahr Støre, og nepalesere som bor i Norge. Hennes besøk i Europa ble avbrutt fordi faren, tidligere statsminister Girija Prasad Koirala, var blitt alvorlig syk. Det har også tidligere vært mange helsemessige kriser, men denne gang endte det med at han døde lørdag 21. mars.

Koirala var ofte omstridt, men det er ingen tvil om hans sentrale rolle i nepalsk politikk gjennom 60 år, fra dannelsen av Nepal Trade Union Congress i 1948, til utnevnelsen som statsminister etter at Nepali Congress fikk flertall ved valget i

1990, og til 12-punkts avtalen med Maoistene i 2006. De siste årene prøvde han især å bidra til at fredsprosessen skulle lykkes. Kortversjonen av hans liv uttrykkes i den første av mange billedtekster i "A political life in pictures" (www.nepalitimes.com.np, March 19-25, 2010): "Girija Prasad Koirala, freedom fighter, four-time prime minister and the architect of Nepal's peace process, has died at age 86."

Billedtekstene gir flere glimt fra hans liv: "He [Koirala] was also considered a manipulative leader who sidelined all rivals within his party and, paradoxically, was blamed for the erosion of the gains of the 1990 Jana Andolan." Mellom 1990 og 2002 hadde Nepali Congress regjeringsmakten, mange med Koirala som statsminister, men:

"Yet his leadership was marred by corruption scandals involving the leasing of jets by the national airline and allegations of nepotism." Til hans fordel står det i en billedtekst: "Perhaps Koirala's two most notable actions were to stand up to King Gyanendra after his creeping coup in 2002. While the UML and even the Deuba faction of the NC joined the royal government after 2002, Koirala

was against compromising with the king." Kanskje Koiralas største (politiske) skuffelse var da Mr. Dahal (Prachanda) ikke fulgte opp forsikringen i 2008 om å gjøre han til den første presidenten i republikken Nepal.

Det samme nummeret av Nepali Times inneholder også en serie bilder som viser hvordan "Nepalis pay their tribute to Girijababu" (www.nepalitimes.com.np, March 19-25, 2010).

Det aller siste er at Gyanendra i et TV-intervju 24. mars mente at "monarchy has not ended completely." (www.nepalnews.com, March 24 2010). Politikerne er rasende.

Marit Bakke